

ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО НА СЛУЖБУ ПРОЛЕТАРІЯТОВІ

(Передз'яздова дискусійна стаття.)

У нас зараз відбувається передз'яздова дискусія в порядку самокритики. Розбираємо ми по кісточках свою роботу, бемо по недотачах і тьльки мимоходом згадуємо про досягнення. Бо що досягнуто — то добре. А от недотачі — але. І бемо по них тому, щоб їх усунути, виправити.

Я хочу зокрема поговорити про нашу сцену — драму, пісню, музику. Драматичні і співачські гуртки, мандолінові оркестри у нас дуже поширені. Так поширені, що часами й до купи їх тяжко зібрати. Нема у нас ані одного відділу або товариства, що не грало б представлень. Як тільки заснувався новий відділ, то насамперед береться до представлення. Відкриття УРДому — представленням. На пресу представлення, на школу, на все представлення. Тому ми повинні звернути на них дуже пильну увагу. Бо коли вони є таким важливим чинником у нашій організації, то треба щоб вони були й зі всіх боків корисним чинником.

Минулий з'їзд ТУРФДім говорив вже про наші представлення. Була колись театро-студія у Вінніпегу, лекції якої мистецтва й в газеті. Видали й підручника "Сцена". А проте у нас з тими представленнями не гаразд. Таки дуже не гаразд.

Не можна сказати, що у нас нема чого грати. Ні, ми маємо вже ряд дуже гарних з пролетарським змістом драм. Вони вже пройшли по наших сценах. А проте таки з представленнями не гаразд.

Перше: — забгато тих представлень. Друге: — нечиста сила титле наших режисерів та аматорів "евататися в пецьках". Третє: — часто добрі драми робимо халтурними, бо не тямимо й не даємо про їх добру постановку.

Роблячи отакі — самі ми підкопуємо значиня і завдання мистецтва, як могутнього культурно-освідувачого засобу трудящих мас.

Бо треба нам зрозуміти, головне це повинні зрозуміти ті, які взагалі відносяться до драматичного мистецтва, як до забави, як до даремної витрати часу — що:

"Театральне мистецтво є один із наймогутніших засобів виховання людства й один із наймогутніших засобів ідейного й психологічного впливу

на глядачів. Через театр, через виставу, через роботу режисера й актора, а значить, і через роботу автора проходить безпосередній вплив на глядача — на робітника й селянина".

Таке каже про театральне мистецтво т. М. Скрипник, народний комісар освіти України (промова на з'їзді робітників мистецтва 2 квітня 1927 р.)

Як же ми брали це мистецтво (а брали ми його таки багато)? Ми його брали, головне як розвагу і як засіб здобуття фондів. І цим ми вбивали його як засіб виховання трудящих.

Беручи до гриання якусь беззмістовну комедію, ми кажемо — дуже смішна, люди будуть любити. І ми смішили людей. І чим більше люди сміялись, тим більше ми були вдоволені.

Що сміх рід здоров'я — це так, але тоді, коли робітник сміється із свого ворога. Але коли буржуазний драматург предметом свого сміху вибирає робітника або бідняка селянина, найміта, що якраз найбільше трапляється в дрібно-міщанських українських драмах, а ми беремо цю комедію й граємо, то що ми робимо? Ми також насміхаємося над своїм братом і люди заставляємо над ним сміятися.

Така робота є дуже шкідлива, вона не може бути виправдана нікими митикуваннями про те, що "треба грошей". Мені доводилося чути від деяких аматорів та режисерів, що публіка лише любить старі побутові драми, як нові пролетарські. Нові, мовляв, сухі, а в старих є і вишній Мусей, і "дурний жид" і т. ін. Одним словом "публіка любить різноманітне".

Що ж з того виходить? Виходить так, що не ми публіку провадімо, але вона нас, ми провадімо за нею. А в театрі ми кажемо, що ми публіку вчимо, стоїмо на чолі її проводу. Та яке ж то "на чолі", коли ми стараємося пристосувати під смак публіки і то під найнижчий її інстинкт, а не під здоров'я її частину.

А як ми проголошуємо ту комедію чи драму? Величаво драма. Величавий концерт. Величавий базар. Перш всего, це величавий пасує взагалі до концертів, представлень та базарів так, як свині сидло. Чому? автори цих оголошень замінили назву "великий" на "величавий". Але ж бо навіть "великий" концерт чи "велике"

представлення у нас мало коли відповідають дійсності. Ми просто живаємо цього слова для реклами, для затягнення публіки. Публіка прийде, подивиться на ту "величавість" і потім вже не вірить, коли ми справді граємо щось доброго. Отже в цей спосіб ми самі опшлюємо те, що у нас буває доброго.

Чому драма з пролетарським змістом суха? — як це деякі товариші кажуть. Розуміється, що є драми справді сухі. Але є й добрі, навіть прекрасні, а на сцені вони таки виходять у нас сухі. Чому? Через наше недбалство. Через те, що режисер не подбав, щоб як слід її виставили; аматори не сходились на проби; аматори не вичували ролів, характерів; на сцені грали за суфлером, як дитина говорить за мамою "отче-наш". І через таке відношення зміст драми зробили на сцені халтурою. Ми самі цю драму засудили. Тільки людям смак відбили. А щоб потім виправдати себе, кажемо — "дуже суха".

Кожна серйозна, повчача драма вимагає доброго виконання. То в якій дурницькій комедії може аматор ходити по сцені, робити вигукі, вибрики, додавати від себе різні "гострі слова" і люди будуть сміятися. Але в справній драмі, в драмі, що змальовує класову боротьбу, кожне слово, кожне речення повинно бути сказане вразом, з відповідними до даного типу наголосами, кожний рух руки, голови, цілого тіла, кожний крок, вираз обличчя все це повинно бути виконане. Коли ж ні — буде "суха драма".

Колі ми бемо самі себе за наше "мистецтво", то цього ніхто не сме розуміти, що ми провадімо мистецтва, проти представлень, музики, пісні. Ні, ми тільки проти халтури, проти недбалства, проти нашої невідомості про завдання мистецтва.

Зараз на Радянській Україні є 30 українських постійних великих театрів в містах, а 7 окремих театрів. По селах і робітничих клубах є коло 18 тисяч драматичних та музичних гуртків. Там вільний пролетар кує нове велике своє театральне мистецтво, зриваючи його не тільки засобом культурного виховання мас, але одним із засобів пропаганди соціалістичного будівництва.

А що ми тут маємо зробити? Ми наші драматичні гуртки, оркестри повинні зробити одним із засобів ідейного виховання трудящих, одним із засобів пропаганди класової боротьби. Про пісню й музику поговорю в наступній статті.

Волличев.

ДВАНАЦЯТИЙ З'ЇЗД ТУРФДІМ І НАША ПРАЦЯ В МАЙБУТНЬОМУ

(Передз'яздова дискусійна стаття.)

З'їзд нашої організації відбувся в часі великої господарської кризи й безладдя, в часі загострення визвольних до цілковитого визволення, до повалення диктатури загиняючого паразитного капіталізму й встановлення диктатури пролетаріату. Тому перед нами, організованими українськими робітниками й бідними фермерами, що є нероздільною частиною цілої робітничої класної Канади, стоїть завдання правильно підсумувати свою працю в минулому, вивчити всі свої помилки, недотачі, підсумувати свої здобутки й на підставі такої перевірки накреслити план своєї праці на майбутнє, пристосовуючись до теперішніх обставин, в яких ми живемо, щоб таким чином провадити свою працю по лінії пролетарських інтересів Канади.

Для того я бажую перед з'їздом порушити деякі питання, що торкаються нашої праці серед українських трудящих зокрема й робітничого руху взагалі.

Участь наших організацій в загальному робітничому революційному русі.

Про працю наших масових організацій в загальному революційному робітничому русі вже писалося в нашій пресі досить і кожний член нашої організації, який читає нашу пресу, скаже, що праця наша серед загального робітничого руху не є така як повинна. Багато нашого членства ще пасивно відноється до загальної класової боротьби. Є також частина членства, що мильно розуміють нашу організацію. На думку частини це неспівомоглого класово членства ТУРФДім не повинен мати нічого спільного з загальною робітничою боротьбою, бо ТУРФДім є культурно-освідувачою організацією, тому й завдання цієї організації інші. Тому навіть часто можна почути вислів членів, що: протестують проти участі ТУРФДім в революційному русі й в частині нашого членства гальмує працю взагалі. Це через невідомість, через нерозуміння завдань своєї робітничої організації.

Тому XII з'їзд ТУРФДім мусить серйозно застановитися над цим питанням, мусить вжити заходів, щоб таке мильне розуміння нашого членства вбити й накреслити план правильний ліній, якою піде революційна робітничка клася. І ми, українські робітники й бід-

ні фермери, повинні розуміти, що наші інтереси є нероздільні від інтересів працюючих Канади різних національностей. Тому ми мусимо злитися з загальним робітничим і брати активну участь в класовій боротьбі, бо наступ буржуазії на робітничу класу з кожним днем посилюється і ми мусимо бути добре спаяні в одну робітничу громаду. Кожний член організації, свідомий робітник мусить зрозуміти, що... "Революційні масові організації мусять стати активними учасниками в кожній поодинокій економічній і політичній боротьбі цілої робітничої класи, вони мусять проломити національну ізоляцію і осгнути єдність робітників канадського уродження і чужинських робітників на основі спільної боротьби". (Резолюція пленуму КПК.)

Активізація нашого членства.

Активність нашого членства як в минулому, так і тепер дуже слаба. Частина членства відноється байдужо до всього організаційного праці, а навіть не бере участі в цій праці. До цього запевдання й пасивності були різні причини, але найбільше до того спричинилося те, що ми недоцінювали освітньої праці, не старалися освідити свій загаль членства, а також і те, що, передові сили організації звалоували всю організаційну працю на свої плечі, а тим самим відтохували більшість членства від тої праці. Немаючи жадної праці, відповідальності щодо організації, членство відсувалося від неї і чується "вільним", вони занедбувало свої обовязки: не приходили на збори, лекції, тощо, бо "там без мене обійдеться". Таке провадження праці й розуміння членства зовсім помилокове і його треба виправити та збудувати сильну організаційну дисципліну, втягнути до праці все членство, бо лише таким чином ми зможемо активно виконувати нашу працю.

Культурно-освітування й мистецька праця.

До цього часу освітня праця в наших відділах не вносила великих відповідей. Цю працю наші відділи недоцінювали, ставили її на останнє місце, бо це праця, на думку деяких членів, непотратна. До невиконання цієї частини організаційної праці багато спричинились довгі, який тяжить на наших домках, тому деякі відділи прикладали більше своїх сил на

здобуття фінансів, а освітню працю таким чином загальбується. До того також були й інші причини. По деяких відділах, як відомо, керують організаційною працею наші учителі, і тому, щоб відділ міг втримати їх, вони стараються якнайбільше придбати грошей, бо в протівному разі їм зарплата обкрюється; тому вони менше звертають уваги на освітню працю, а беруться за представлення, концерти і т. ін. І в наслідок такої тактики членство наше мало користає з освіти, а коли так, то й воно не прихильно відноється до освітньої праці; бо воно не знає її значиня.

Заинишій культурно-освітню працю по заді, а взявшись за мистецьку працю на сцені, ми й тут не виконали тої праці як слід, бо на нашій сцені гралися часто драми невідомі своїм змістом робітничтву, в яких висвітлюється буржуазні ідеології, ворожа інтереса працюючих. На наших сценах грались і такі штуки, де вихваляється карта, воровитив, піяцтво і т. ін. Таке саме можна

сказати, що торкається концертів. Тому перед нами стоїть завдання покласти край отим недотачам, гнлязній, а в майбутньому мусимо взятися зі крашу праці. На далі треба більше звернути уваги на культурно-освітню працю і пошривадити її як слід, щоб освідичити членство, наш робітничий загаль, бо теперішній час вимагає того. На далі вся наша праця повинна провадитись по класовій лінії, щоб наслідки нашої праці мали моральну цінність.

До освітньої праці на далі необхідно втягнути все наше членство, покласти відповідальність на кожного члена за відвідування лекцій, читань і т. ін. Треба більше звернути уваги на влаштування курсів, де має провадитися навчання поліграмоти, щоб таким чином членство наших організацій залозило з загальним революційним рухом і брало активну участь в класовій боротьбі.

Оце головні питання перед XII з'їздом ТУРФДім.

Б. Левіцький. Радзана, Сак.

НА ЗЕМЛЯХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

НОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ СЕЛЬБРОДНОСТІ

Заподзєська політика західно-української буржуазії й куркульства, які допомагають польському фашизму підслювати пригноблених трудящих делал більше обурює трудяше селянство. У відповідь на таке нові роботи з'явилися підслювані селянська біднота утворює свої організації, які провадять боротьбу проти чорноштаного "українського католицького союзу", ундо-фашистів та інших ворогів.

Протягом останнього часу, як повідомляє газета "Сельброб", відслювало утворено нові організації Сельброб-дності у восьми селах Пухачівського району, в раді сіл Кобринського, Пінського, Холмського, Страйського та інших повітів.

Після поліційного розгрому й арешту керівних членів комітету Сельброб-дності в Горохівському повіті відбулися нові збори, які кооптували до складу комітету нових членів заємист заарештованих.

Польська влада далі чинить репресії проти сельбробівських організацій. Свого часу поліція розгнала повітовий з'їзд Сельброб-дності в Залобунові. Наярничі групи організації скликала з'їзд удруге, але повітове старство заборолило з'їзд. В день, коли мав відбутися з'їзд мобілізували великі поліційні сили, щоб за всяку ціну не дозволити з'їздові відбутися. Члена Центрального Комітету, який прибув на з'їзд, заарештували.

Газета "Сельброб" повідомляє, що оне недавно окружний суд у Березаніх судив 58 наймитів і селянсько-сподарських робітників з фільварків Березовель, Гранки й Куті Борбровської повіту. Их обвинувачували в тому, що вони нібито "чинили опір владі" під час страйку хліборобських груп у червні місяці 1930 року.

Щоб придушити страйк, адміністрація фільварків викликала великі поліційні підрозділи, які вчинили розстріл.

Польська влада далі чинить репресії проти сельбробівських організацій. Свого часу поліція розгнала повітовий з'їзд Сельброб-дності в Залобунові. Наярничі групи організації скликала з'їзд удруге, але повітове старство заборолило з'їзд. В день, коли мав відбутися з'їзд мобілізували великі поліційні сили, щоб за всяку ціну не дозволити з'їздові відбутися. Члена Центрального Комітету, який прибув на з'їзд, заарештували.

Газета "Сельброб" повідомляє, що оне недавно окружний суд у Березаніх судив 58 наймитів і селянсько-сподарських робітників з фільварків Березовель, Гранки й Куті Борбровської повіту. Их обвинувачували в тому, що вони нібито "чинили опір владі" під час страйку хліборобських груп у червні місяці 1930 року. Щоб придушити страйк, адміністрація фільварків викликала великі поліційні підрозділи, які вчинили розстріл.

Польська влада далі чинить репресії проти сельбробівських організацій. Свого часу поліція розгнала повітовий з'їзд Сельброб-дності в Залобунові. Наярничі групи організації скликала з'їзд удруге, але повітове старство заборолило з'їзд. В день, коли мав відбутися з'їзд мобілізували великі поліційні сили, щоб за всяку ціну не дозволити з'їздові відбутися. Члена Центрального Комітету, який прибув на з'їзд, заарештували.

хійні вибухи однак західнобілоруських селянських мас проти польського імперіалізму.

Польський фашизм утворює погромний настрій проти трудящих мас Західної Білорусі, користуючись із фашизмов, провокацій та сляомних добутків позиряють на той бік кордону, де білоруський наряд у БСРР має необмежену політичну та національну волю. У відповідь на нечуване пригноблення від польських окупантів зубожалі селянські маси Західної Білорусі вжили оборонні заходи. Це — типові форми неорганізованих і стихійних селянських повстань. По селах Західної Білорусі гуляє червоний півень. Горять податкові бюро та сільські управи, будинки поміщиків та вартівні прикордонної жандармерії. День-у-день "податкові страйки", бунти та сутички під час примусової застави майна, напади на жандармів. Дійшовши до розпуки, селяни з помсти організують навіть замах.

Отож польським окупантам зовсім незручно сказати, що замах в Подбродзі теж є стихійні вибухи однак західнобілоруських селянських мас проти польського імперіалізму.

Польський фашизм утворює погромний настрій проти трудящих мас Західної Білорусі, користуючись із фашизмов, провокацій та сляомних добутків позиряють на той бік кордону, де білоруський наряд у БСРР має необмежену політичну та національну волю. У відповідь на нечуване пригноблення від польських окупантів зубожалі селянські маси Західної Білорусі вжили оборонні заходи. Це — типові форми неорганізованих і стихійних селянських повстань. По селах Західної Білорусі гуляє червоний півень. Горять податкові бюро та сільські управи, будинки поміщиків та вартівні прикордонної жандармерії. День-у-день "податкові страйки", бунти та сутички під час примусової застави майна, напади на жандармів. Дійшовши до розпуки, селяни з помсти організують навіть замах.

Отож польським окупантам зовсім незручно сказати, що замах в Подбродзі теж є стихійні вибухи однак західнобілоруських селянських мас проти польського імперіалізму.

Польський фашизм утворює погромний настрій проти трудящих мас Західної Білорусі, користуючись із фашизмов, провокацій та сляомних добутків позиряють на той бік кордону, де білоруський наряд у БСРР має необмежену політичну та національну волю. У відповідь на нечуване пригноблення від польських окупантів зубожалі селянські маси Західної Білорусі вжили оборонні заходи. Це — типові форми неорганізованих і стихійних селянських повстань. По селах Західної Білорусі гуляє червоний півень. Горять податкові бюро та сільські управи, будинки поміщиків та вартівні прикордонної жандармерії. День-у-день "податкові страйки", бунти та сутички під час примусової застави майна, напади на жандармів. Дійшовши до розпуки, селяни з помсти організують навіть замах.

Отож польським окупантам зовсім незручно сказати, що замах в Подбродзі теж є стихійні вибухи однак західнобілоруських селянських мас проти польського імперіалізму.

Польський фашизм утворює погромний настрій проти трудящих мас Західної Білорусі, користуючись із фашизмов, провокацій та сляомних добутків позиряють на той бік кордону, де білоруський наряд у БСРР має необмежену політичну та національну волю. У відповідь на нечуване пригноблення від польських окупантів зубожалі селянські маси Західної Білорусі вжили оборонні заходи. Це — типові форми неорганізованих і стихійних селянських повстань. По селах Західної Білорусі гуляє червоний півень. Горять податкові бюро та сільські управи, будинки поміщиків та вартівні прикордонної жандармерії. День-у-день "податкові страйки", бунти та сутички під час примусової застави майна, напади на жандармів. Дійшовши до розпуки, селяни з помсти організують навіть замах.

Отож польським окупантам зовсім незручно сказати, що замах в Подбродзі теж є стихійні вибухи однак західнобілоруських селянських мас проти польського імперіалізму.

Польський фашизм утворює погромний настрій проти трудящих мас Західної Білорусі, користуючись із фашизмов, провокацій та сляомних добутків позиряють на той бік кордону, де білоруський наряд у БСРР має необмежену політичну та національну волю. У відповідь на нечуване пригноблення від польських окупантів зубожалі селянські маси Західної Білорусі вжили оборонні заходи. Це — типові форми неорганізованих і стихійних селянських повстань. По селах Західної Білорусі гуляє червоний півень. Горять податкові бюро та сільські управи, будинки поміщиків та вартівні прикордонної жандармерії. День-у-день "податкові страйки", бунти та сутички під час примусової застави майна, напади на жандармів. Дійшовши до розпуки, селяни з помсти організують навіть замах.

Отож польським окупантам зовсім незручно сказати, що замах в Подбродзі теж є стихійні вибухи однак західнобілоруських селянських мас проти польського імперіалізму.

Польський фашизм утворює погромний настрій проти трудящих мас Західної Білорусі, користуючись із фашизмов, провокацій та сляомних добутків позиряють на той бік кордону, де білоруський наряд у БСРР має необмежену політичну та національну волю. У відповідь на нечуване пригноблення від польських окупантів зубожалі селянські маси Західної Білорусі вжили оборонні заходи. Це — типові форми неорганізованих і стихійних селянських повстань. По селах Західної Білорусі гуляє червоний півень. Горять податкові бюро та сільські управи, будинки поміщиків та вартівні прикордонної жандармерії. День-у-день "податкові страйки", бунти та сутички під час примусової застави майна, напади на жандармів. Дійшовши до розпуки, селяни з помсти організують навіть замах.

Отож польським окупантам зовсім незручно сказати, що замах в Подбродзі теж є стихійні вибухи однак західнобілоруських селянських мас проти польського імперіалізму.

Польський фашизм утворює погромний настрій проти трудящих мас Західної Білорусі, користуючись із фашизмов, провокацій та сляомних добутків позиряють на той бік кордону, де білоруський наряд у БСРР має необмежену політичну та національну волю. У відповідь на нечуване пригноблення від польських окупантів зубожалі селянські маси Західної Білорусі вжили оборонні заходи. Це — типові форми неорганізованих і стихійних селянських повстань. По селах Західної Білорусі гуляє червоний півень. Горять податкові бюро та сільські управи, будинки поміщиків та вартівні прикордонної жандармерії. День-у-день "податкові страйки", бунти та сутички під час примусової застави майна, напади на жандармів. Дійшовши до розпуки, селяни з помсти організують навіть замах.

"ПАЦИФІКАЦІЯ" ЗАХІДНОЇ БІЛОРУСИ

Новою хвилею терору та кровавих репресій відповідає польський фашизм на помітне підсилення економічної й національно-визвольної боротьби трудящих мас Західної Білорусі. Польська буржуазія нічого так не боїться, як позстання доведених до розпуки робітників та незможних селян Західної Білорусі. Бо втратити цей край означало б утратити найважливішу базу для виступу польського імперіалізму проти СРСР. Тим то польську буржуазію особливо турбує дедалі більша радикалізація західно-білоруського селянства. Тим то вона покладає всіма засобами брутального насильства придушити в зародку революційне заворушення серед трудящих Західної Білорусі.

Приводом для ще більшого переслідування західнобілоруських трудящих мас стали для польської буржуазії вибу-

хи бомб у Подбродзі, що їх уся польська преса використала для шаленої кампанії. Перший вибух стався вночі проти 28 квітня на залізничному вузлі Подбродзе (на північній захід від Вільни), де забито одного залізничника. Загибель залізничника польський фашизм використав як добру нагоду, щоб цькувати комуністів, яких одразу почали вивувати в організації замаху, навіть не почевши, на наслідки слідств. Буржуазія з активною участю реформістської профспілки залізничників готувала впрочистий похорон забитого в Вільні, щоб ще більше підслити свою демагогічну антикомуністичну кампанію.

Слідом за замахом влада розпочала широку поліційно-військову слідчу акцію. Менш як за добу після замаху заарештовано 10 осіб, про яких фашизька преса заповняла, що вони комуністи і нібито вже

призналися в причетності до замаху (за системи середньовічного катування в Польщі такі "знання" цілком імовірні). Прикордонна жандармерія оточила Подбродзе та влаштувала облаву, під час якої безоглядно арештовували людей, вдираючи до хат і били зовсім безневинних осіб. Число заарештованих доходило, за відомостями віленської преси, до 100 душ.

У той самий момент, коли польська буржуазна преса тріумфуючи сповіщала про арешт учасників замаху, на тому таки місці стався другий вибух, ларма що проти станції була поліційна вартя і взагалі в цілому районі аж кишили війська, поліції та агентів дефензиві (охранки). Буржуазна преса почала удавати безмежне обурення. Вона вже винувала в організації замахів не тільки комуністів, а й Радянський Союз. Подбродзе, бат-рельозе, близьке від кордонів із 3-ма державами (Латвією, Литвою, СРСР), і тому воно багато важить, як стратегічний залізничний вузол. Отож польська преса заповняла, що лінію на

Столбці, мовляв, шкодували, бо "нею користуються представники СРСР", а добрали для терористичного акту лінію на Ригу. Це брехливе твердження використали для того, щоб скинуті провини за замахі на СРСР.

Польська дефензива, ця гідна наступця "славновісної" царської охранки, звісно, оголосила "сенсаційні наслідки" свого розсліду. За її повідомленням, поліція нібито дстала таємний обійчик ЦК компартії Білорусі, де, мовляв, закладають партійні осередки організувати на весні 1931 р. у північно-східній частині Віленщини терористичні замахі, утворивши для цього спеціальні партизанські групи та бойові загони. Цей документ поліції нібито знайшла в проводирів західно-білоруського селянства тов. Тарашкевича, якого, порушивши всі норми міжнародного права, заарештували в поїзді в Гданському коридорі.

Гідним довершенням цих "сенсаційних наслідків" була зовсім невідомлення польської преси, ніби польський уряд довідався про організацію комуністичних партизанських груп, організував масові страйки і знайшов багато ручних гранат та зброї "безперечно законного походження". Заразом нібито знайдені документи, з яких видно, що мають систематичними замахами зруйнувати важливі стратегічні пункти в Західній Білорусі.

Тимчасом нова хвиля терору проти Західної Білорусі справляє враження, що польські окупанти хочуть перенести свій кровавий досвід із Західної України до Західної Білорусі, щоб "пацифікувати" також її та придушити селянські маси, що дедалі більше повстають проти своїх гнобителів. Мабуть, у жадному районі Польщі нема таких злиднів, як на Західній Білорусі. Неврожай протягом кількох років, малоземельність та безземелля ще збільшили зубожіння селянства. В західнобілоруському селі лютеє безробіття та голод. Селянам накладають примусову працю, щоб будувати стратегічні шляхи. Податковий тигар нестерпний, національне пригноблення

набуло нечуваних форм. Окупанти застосовують дедалі лютіший терор, щоб змичити польонізацію краю.

У таких обставинах соціальному та національному гніту цілком природно, що робітники та селяни Західної Білорусі з дедалі більшим захопленням позиряють на той бік кордону, де білоруський наряд у БСРР має необмежену політичну та національну волю. У відповідь на нечуване пригноблення від польських окупантів зубожалі селянські маси Західної Білорусі вжили оборонні заходи. Це — типові форми неорганізованих і стихійних селянських повстань. По селах Західної Білорусі гуляє червоний півень. Горять податкові бюро та сільські управи, будинки поміщиків та вартівні прикордонної жандармерії. День-у-день "податкові страйки", бунти та сутички під час примусової застави майна, напади на жандармів. Дійшовши до роз